

HUMAN RIGHTS TO
WATER AND SANITATION

PRIVATITZACIÓ

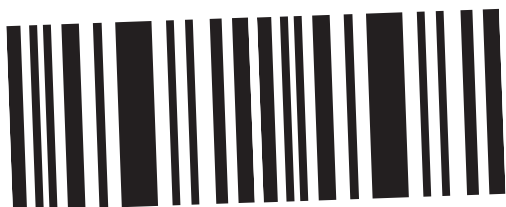
I ELS DRETS HUMANS A L'AIGUA POTABLE I AL SANEJAMENT

Report by the Special Rapporteur
on the human rights to
water and sanitation,
Léo Heller

PRIVATITZACIÓ

I ELS DRETS HUMANS A L'AIGUA POTABLE I AL SANEJAMENT

Informe del Relator Especial sobre
els drets humans a l'aigua potable i
al sanejament,
Léo Heller

PRIVATITZACIÓ

I ELS DRETS HUMANS A L'AIGUA POTABLE I AL SANEJAMENT

Report by the Special Rapporteur
on the human rights to
water and sanitation,
Léo Heller

A/75/208

QUÈ ÉS LA PRIVATITZACIÓ?

Tot i que el terme «privatització» s'ha aplicat a diferents situacions de participació privada al sector de l'aigua i el sanejament, aquí s'utilitza en un sentit ampli, que abasta les diverses formes en què les autoritats públiques deleguen la prestació de serveis a actors privats, i el terme no queda restringit a la venda d'actius.

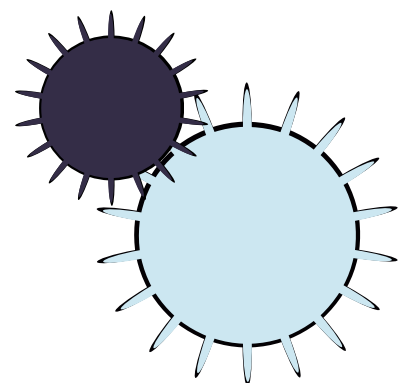

- Diverses modalitats d'organitzacions amb ànim de lucre que presten serveis, entre d'altres: empreses multinacionals i nacionals, i empreses públiques que cotitzen a borsa, que tenen una proporció important d'accions en mans d'inversors privats.
- Entitats del sector privat que presten serveis directament o participen en activitats importants de prestació de serveis.
- Subministradors informals i de les comunitats, organitzacions no governamentals ni empreses estatals.
- Entitats del sector privat que es dediquen a activitats complementàries de tot el cicle de l'aigua i el sanejament, com ara el subministrament de materials i equipaments, l'elaboració de dissenys tècnics o la construcció d'infraestructura.

¿POR QUÉ LA PRIVATIZACIÓN?

La delegació dels serveis públics s'ha justificat argumentant que el sector privat té millor rendiment i el sector públic és incapaç de prestar serveis adequats a causa d'una combinació d'ineficiència, corrupció i escassa rendició de comptes.

Irònicament, per contra, les crisis periòdiques que posen en perill l'estabilitat social de les economies han requerit que l'Estat torni a prestar serveis i a protegir els qui es troben en les situacions més vulnerables. El 2020, la pandèmia de la malaltia del coronavirus (COVID-19) ha estat una situació emblemàtica que ha posat de manifest la necessitat que els Estats intervinguin en el sector de l'aigua per suspendre el pagament de factures, prohibir temporalment els talls i tornar a connectar els serveis per tal de garantir a aquestes persones prou aigua per rentar-se les mans.

DRETS HUMANS I PRIVATITZACIÓ

La comunitat de drets humans ha expressat opinions diverses sobre la privatització dels serveis d'aigua i sanejament.

Els moviments contra la privatització han argumentat que el subministrament públic és el model més adequat per acomplir els drets humans a l'aigua i al sanejament.

Una formulació habitual és la de «neutralitat» o «agnosticisme» del marc de drets humans pel que fa al tipus de subministrador.

La redacció de l'observació general núm. 15 (2002) sobre el dret a l'aigua del Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals va recollir la polarització del debat sobre la privatització dels serveis d'aigua i sanejament.

En les versions inicials, el text demanava l'ajornament de la privatització fins que s'establissin sistemes normatius suficients. Finalment, es va adoptar una formulació més mesurada.

En referir-se a subministradors tant públics com privats, el Comitè va assenyalar al paràgraf 11 de l'observació general que «l'aigua s'ha de tractar com a bé social i cultural, i no fonamentalment com a bé econòmic».

Al paràgraf 24, el Comitè també va subratllar l'obligació de l'Estat de protegir «l'accés físic en condicions d'igualtat i a un cost raonable» dels abusos, mitjançant un sistema normatiu eficaç, quan els serveis de subministrament d'aigua siguin explotats o estiguin controlats per tercers.

Malgrat aquestes directrius, encara cal interpretar i desenvolupar més clarament què significa i quines conseqüències té tractar l'aigua com un bé social i cultural més que com un bé econòmic, un principi clau d'aquesta observació fundacional.

TENDÈNCIES DE LA PRIVATITZACIÓ

En l'àmbit de l'aigua i el sanejament, el Banc Central Europeu, l'FMI i la Comissió Europea van instar els governs de Portugal i Grècia a accelerar un programa de privatització com a condició per finançar el rescat.

Les institucions financeres internacionals com el Fons Monetari Internacional (FMI) i els bancs multilaterals han tingut un paper fonamental en els processos de privatització imposant condicions als Estats que sol·liciten préstecs, alleugeriment del deute i ajuts per a sectors específics.

Durant la dècada dels 90, els governs locals de diversos països van dur a terme processos de privatització del subministrament d'aigua i sanejament esperant que el sector privat aportaria més inversions, milloraria la tecnologia, augmentaria l'eficiència i en facilitaria l'accés als pobres.

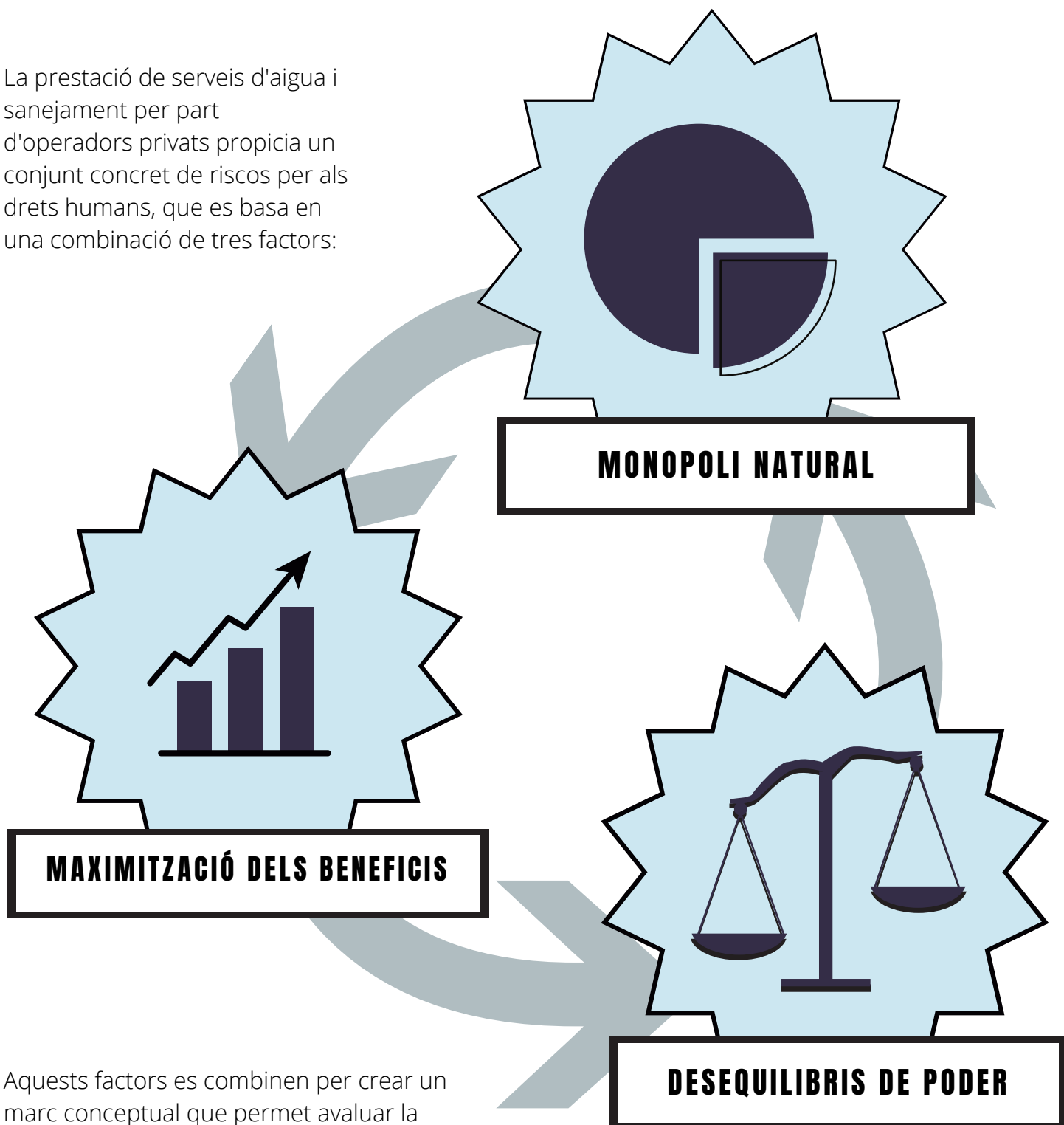
La privatització va generar expectatives massa grans, però a principis de la dècada del 2000 la realitat en certa manera semblava diferent: no només la participació del sector privat no va créixer tal com es preveia, sinó que es van rescindir prematurament diverses concessions o no es van renovar. Tot i això, a molts països la privatització continua al programa polític.

Des de la perspectiva dels drets humans, la financerització del sector de l'aigua i el sanejament genera una desconexió entre els interessos dels propietaris de les empreses i l'objectiu d'acomplir els drets a l'aigua i al sanejament.

Per als agents financers, la modalitat de fons d'inversió que comprin accions d'empreses d'aigua i sanejament o de tots els seus títols de propietat és una estratègia d'inversió atractiva, ja que pot «garantir beneficis a llarg termini, diversificar el risc i generar noves oportunitats d'inversió tot mantenint una combinació d'inversions relativament flexible i equilibrada».

RISCOS DE LA PRIVATITZACIÓ PER ALS DRETS HUMANS: JUSTIFICACIÓ

La prestació de serveis d'aigua i sanejament per part d'operadors privats propicia un conjunt concret de riscos per als drets humans, que es basa en una combinació de tres factors:

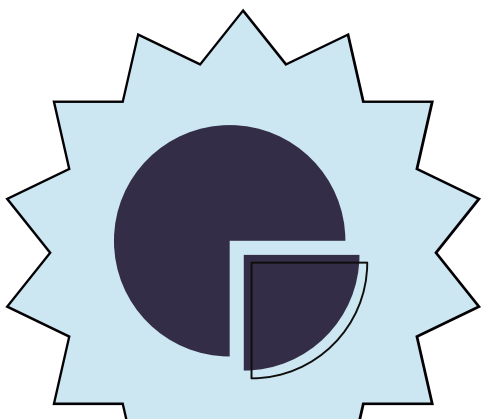
Aquests factors es combinen per crear un marc conceptual que permet avaluar la privatització en relació amb els riscos que suposa per als drets humans.

Establir una relació causal entre els processos de privatització i la repercussió per als drets humans sovint és un repte metodològic, ja que poques vegades és possible construir escenaris hipotètics amb realitats diferents. L'ús del marc de tres factors en el present informe permet superar aquestes dificultats metodològiques.

L'objectiu d'aconseguir beneficis, característic del sector privat, s'expressa sovint com a maximització de beneficis: els subministradors intenten obtenir els màxims guanys nets de la prestació de serveis, ja sigui reduint els costos, augmentant els ingressos o les dues coses. Efectivament, els costos es poden reduir augmentant l'eficiència i l'extensió del servei es pot traduir en un augment dels ingressos sense que això suposi necessàriament pujar els preus ni excloure les persones que viuen en la pobresa. No obstant això, l'evidència empírica no sempre corrobora la idea que els preus de la prestació privada estiguin associats amb una major eficiència, i la maximització dels ingressos pot generar dificultats d'assequibilitat des de la perspectiva dels titulars de drets.

MAXIMITZACIÓ DELS BENEFICIS

MONOPOLI NATURAL

Atès que l'abast de la competència en el sector de l'aigua i el sanejament és limitat a causa dels alts costos inicials, el fet que sigui un monopoli natural, en el qual opera un únic proveïdor, comporta que els organismes reguladors estiguin més exposats al risc de ser captius dels subministradors. Quan aquests són privats, especialment empreses internacionals, hi ha altres qüestions relacionades amb l'arbitratge internacional que poden influir negativament en la capacitat dels organismes reguladors per protegir eficaçment els interessos dels titulars de drets.

Els desequilibris de poder entre subministradors privats i autoritats públiques són habituals i poden generar problemes en matèria de drets humans. Sovint signen les concessions autoritats locals que no tenen coneixements tècnics i informació precisa per redactar clàusules contractuals que estableixin obligacions contundents a llarg termini per als subministradors. També és possible que aquestes autoritats no tinguin la força política i financera necessària per negociar condicions favorables amb corporacions transnacionals o per guanyar litigis complexos i prolongats quan sorgeixen conflictes.

DESEQUILIBRIS DE PODER

RISCOS DE LA PRIVATITZACIÓ PER ALS DRETS HUMANS

ÚS DEL MÀXIM DE RECURSOS DISPONIBLES

Tenint en compte que les deficiències en l'accés als serveis públics afecten majoritàriament a les persones que viuen en condicions de vulnerabilitat, l'obligació d'utilitzar el màxim de recursos disponibles s'ha d'interpretar en relació amb el principi d'igualtat i no discriminació, que exigeix als Estats que identifiquin i mobilitzin tots els recursos disponibles i els destinin als més desafavorits. No aconseguir utilitzar el màxim dels recursos disponibles, en un context de privatització, pot ser resultat, entre altres coses, de quatre factors:

1

LA TRANSFERÈNCIA DELS BENEFICIS DEL SECTOR DE L'AIGUA SENSE LA CORRESPONENT MILLORA DE L'EFICIÈNCIA I L'ACCÉS

Sovint, els ingressos excedentaris de la prestació de serveis es distribueixen gairebé íntegrament entre propietaris o accionistes d'empreses privades en forma de beneficis i dividendes. Aquesta pràctica té un impacte negatiu en les inversions en manteniment i en l'extensió dels serveis a les poblacions desateses o infra-ateses.

2

INVERSIONS LIMITADES DELS RECURSOS PROPIS DE LES EMPRESES, EN CONCRET A LES ZONES ON HI HA PERSONES QUE VIUEN EN SITUACIONS DE VULNERABILITAT

Els operadors privats solen dependre dels fons públics, sovint en forma de préstecs amb tipus d'interès baixos, per ampliar l'accés o millorar la infraestructura. En lloc d'aportar recursos nous, les empreses competeixen amb els operadors públics pels escassos fons estatals.

3

PRÀCTIQUES CORRUPTES

Quan els actors del sector privat participen en pràctiques corruptes, es crea una altra cadena d'entitats i una capa més de possibles actes de corrupció, que inclouen el suborn de càrrecs públics o fins i tot la recepció de suborns.

4

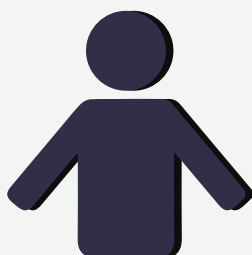
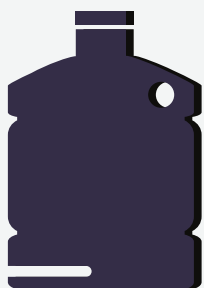
ATORGAMENT D'UNA CONCESSIÓ SENSE QUE EL PAGAMENT PER ARRENDAMENT S'UTILITZI EN EL SECTOR DE L'AIGUA I EL SANEJAMENT

També hi ha el risc que els recursos del sector de l'aigua i el sanejament es drenin cap a altres sectors, a través de pagaments d'arrendaments la destinació dels quals no es pot rastrejar fàcilment.

ASSEQUIBILITAT

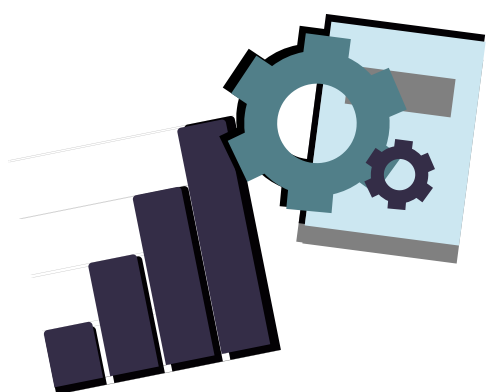
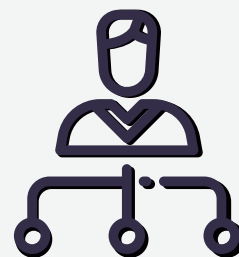
En els casos que s'espera que la privatització millori el nivell dels serveis, se suposa que els preus que es cobren als usuaris pugen per fer front a l'augment dels costos. Especialment quan es treballa sota la premissa de la recuperació total de costos a través de les tarifes, el tipus de proveïdor (públic o privat) pot no ser neutral pel que fa a la repercussió sobre l'assequibilitat, i el servei prestat pels subministradors privats, en concret els impulsats per la lògica de la maximització dels beneficis, genera dubtes.

Si els nous preus són compatibles tant amb els costos incorreguts com amb l'obligació de l'Estat d'utilitzar el màxim dels seus recursos disponibles.

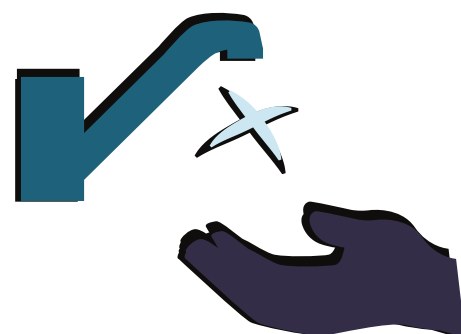
Fins a quin punt es veuen afectades econòmicament les poblacions més desafavorides i es respecten i protegeixen els seus drets humans.

De quina manera l'administració, com a garant de drets, actua amb independència respecte de la influència que exerceixen els actors privats en la presa de decisions relativa a l'establiment de tarifes.

Els subministradors privats tenen un interès intrínsec a augmentar els ingressos mitjançant les tarifes i quotes que es cobren als usuaris, i sovint exerceixen una influència considerable en els processos de presa de decisions que hi tenen relació. En molts casos, les empreses tenen coneixements tècnics i recursos per avaluar les revisions tarifàries que eclipsen als de les autoritats públiques encarregades d'aquesta anàlisi. L'asimetria pel que fa a la informació i la captura del regulador fan créixer el risc que els preus siguin inassequibles per als pobres, especialment quan no hi ha un sistema d'ajuts.

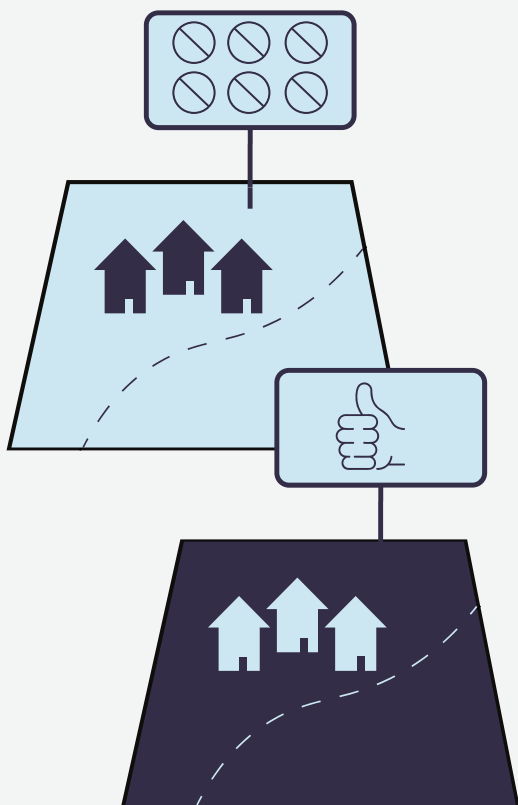
Les empreses privades tendeixen a aplicar la política de tallar el subministrament als usuaris que no poden pagar les factures. D'altra banda, el Relator Especial, durant les visites oficials al país, va ser testimoni que, fins i tot quan la normativa autoritza els talls, els subministradors públics solen ser menys estrictes i no les apliquen automàticament als usuaris en situació de pobresa.

MANCA DE MILLORA O DETERIORAMENT DELS SERVEIS

El pas de la prestació pública a la privada se sol promocionar com una forma d'aconseguir serveis de millor qualitat, més segurs i accessibles, ja que es considera que les entitats privades són més eficients i tenen més coneixements especialitzats. No obstant això, les tensions entre els interessos econòmics de les empreses i els resultats socials dels serveis sovint afavoreixen els primers. A més, si el procés de privatització es posa en pràctica de manera inadequada i les inversions no arriben tal com estaven compromeses, el sector públic acaba assumint la càrrega d'esmenar les deficiències, ja que els Estats segueixen sent responsables davant els titulars de drets.

Les empreses poden considerar que els serveis d'aigua i sanejament dels Estats en vies de desenvolupament són negocis poc atractius. Entre d'altres raons, per «l'augment del risc país, del risc financer i del risc contractual, així com restriccions contractuals desproporcionades i el poder i la participació excessius dels organismes reguladors», i també s'addueixen els requisits estrictes, compara «nivells de servei poc realistes» i «estàndards de qualitat de l'aigua molt exigents».

Aquesta mentalitat afavoreix estratègies que prioritzen la minimització dels riscos empresarials en detriment d'inversions per millorar i estendre els serveis, i això al seu torn afecta els drets humans. En conseqüència, els Estats podrien sentir-se pressionats per crear un entorn atractiu per a les empreses, per exemple reduint els estàndards dels serveis, centrant-se en les poblacions benestants, limitant la capacitat de supervisió i regulació dels Estats o provocant un augment dels preus per sobre dels nivells assequibles.

SOSTENIBILITAT

La participació del sector privat afecta la sostenibilitat dels serveis d'aigua i sanejament quan l'afany per augmentar la rendibilitat fa reduir les inversions. Especialment als països en vies de desenvolupament, les demandes de capital privat a curt termini no són compatibles amb la inversió sostinguda en infraestructures, ja que calen molts anys per recuperar els costos i garantir els beneficis.

Els reptes per a la sostenibilitat són considerables en els contractes de durada determinada que no tenen cap garantia de renovació, ja que els subministradors privats poden tenir pocs incentius per garantir serveis adequats després del període de concessió.

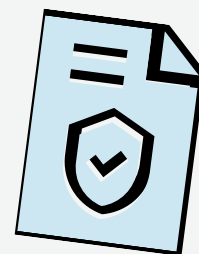

ACCÉS A LA INFORMACIÓ, PARTICIPACIÓ I RENDICIÓ DE COMPTES

La manca de transparència en els processos de privatització sovint comença abans fins i tot del procés oficial de presa de decisions. Hi ha casos de delegacions de serveis adjudicades a porta tancada i negociacions secretes entre empreses i autoritats públiques.

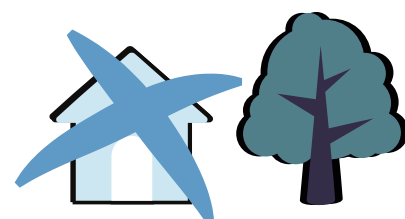
Tanmateix, sovint no n'hi ha prou amb divulgar informació perquè les decisions siguin participatives. Els contractes i les licitacions públiques són processos molt complexos. Per als no experts, amb les dades tècniques sobre objectius, costos i metodologies d'ajust de les tarifes no n'hi ha prou per a una participació informada.

De vegades la supervisió de l'actuació dels proveïdors en serveis que presten empreses privades es veu compromesa a causa de l'asimetria de la informació.

SENSE DEIXAR NINGÚ ENRERE

Sovint, el sector privat, amb el suport de l'organisme públic contractant, adopta una política de «línia vermella» que exclou els assentaments informals o les zones rurals de la seva àrea de cobertura. En aquests casos, l'obligació de prestar serveis a aquestes poblacions sol quedar en mans del sector públic, que, generalment, no disposa dels recursos necessaris per complir amb aquesta obligació, especialment perquè la capacitat tècnica de les autoritats públiques es desarticula un cop s'ha produït la delegació.

ABORDAR ELS RISCOS I ESTABLIR SALVAGUARDES

Segons el dret internacional de drets humans, els Estats tenen l'obligació de respectar-los, protegir-los i fer-los complir a tots els nivells al llarg de totes les etapes del procés de privatització. Quan una empresa opera a l'estranger, aquestes obligacions s'apliquen tant als Estats d'origen com als d'acollida.

RESPECTAR

L'obligació de respectar-los requereix que els Estats identifiquin els possibles conflictes entre les obligacions en matèria de drets humans i els tractats o contractes comercials amb entitats privades, i els obliga a abstenir-se d'adherir-se a tractats i de signar contractes si es detecten aquests conflictes. En aquest context, el dret mercantil, el dret internacional d'inversions i els arbitratges internacionals han de complir amb la legislació sobre drets humans, no estar-hi per sobre.

PROTEGIR

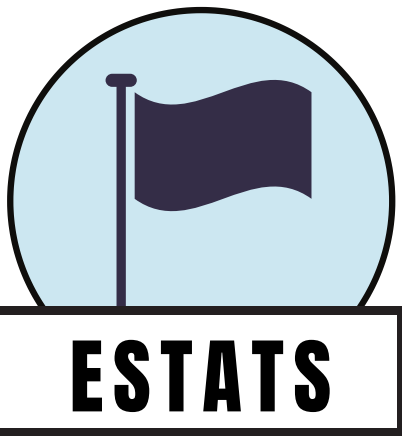
L'obligació de protegir-los requereix que els Estats considerin sancionar i multar, i permet que les víctimes puguin interposar demandes civils, i que es puguin revocar llicències i contractes públics, entre altres accions, quan l'activitat empresarial vulnera els drets humans a l'aigua i al sanejament.

ACOMPLIR

L'obligació de fer-los complir requereix que els Estats orientin els esforços de les entitats empresarials cap a l'acompliment progressiu dels drets humans a l'aigua i el sanejament, i que impedeixin que les empreses els violin en d'altres països. Aquestes obligacions exigeixen que els Estats adoptin diverses mesures abans, durant i després dels processos de privatització.

UNA PERSPECTIVA DES DELS DRETS HUMANS

Delegar serveis d'aigua i sanejament a actors privats vol dir que els Estats confiaran a un tercer el compliment de les obligacions legals que tenen de fer efectius els drets humans a l'aigua i al sanejament. Tot i que no prohibeix que les empreses privades prenguin part en la prestació de serveis, el marc de drets humans insta els Estats a establir mesures preventives per evitar que la seva capacitat per complir les obligacions en matèria de drets humans es vegi afectada. Atès que la prestació de serveis és una activitat clau per a l'acompliment dels drets a l'aigua i el sanejament, el Relator Especial considera que la decisió sobre la privatització dels serveis ha de formar part d'una estratègia general per fer realitat aquests drets, tot prioritzant l'accés de les persones desatenses i garantint que els serveis siguin assequibles per a tothom.

1 ABANS D'APROVAR LA PRIVATITZACIÓ

Quan es planteja l'adopció d'un model privat de prestació de servei, els Estats haurien de promoure mecanismes transparents i una rendició de comptes clara per recolzar la presa de decisions i debatre obertament les alternatives amb la societat civil i les comunitats potencialment afectades. Les salvaguardes necessàries durant l'etapa de presa de decisions inclouen processos de contractació transparents i ben dissenyats per impedir que les empreses pressionin les autoritats públiques perquè estableixin condicions esbiaixades o participin en una estratègia de licitacions insuficients.

2 REDACCIÓ DE CONTRACTES

Si un Estat opta per la privatització, la redacció del contracte és una etapa clau per mitigar els riscos de deteriorament del servei, discriminació i assequibilitat. Els contractes s'han de redactar acuradament de manera que els drets humans a l'aigua i al sanejament prevalguin sobre els imperatius comercials en cas de conflicte, fomentant les obligacions internacionals de l'Estat.

Els contractes han de:

- determinar clarament funcions, responsabilitats i objectius, i prioritzar especialment els grups desatesos i poc atesos, així com les conseqüències dels incompliments
- definir objectius relacionats amb la qualitat, accessibilitat, acceptabilitat, assequibilitat i seguretat
- formular indicadors i paràmetres de referència per supervisar de les normes de drets humans de manera que es puguin desglossar segons els motius de discriminació prohibits
- establir normes clares per fixar tarifes, incloent-hi, especialment, mesures per garantir la protecció financera dels més desfavorits utilitzant mitjans eficaços per identificar-los;
- incloure clàusules de prohibició de mesures regressives, com ara el tall de subministrament dels usuaris que no poden pagar les factures, és un imperatiu de drets humans.

3 FASE OPERATIVA

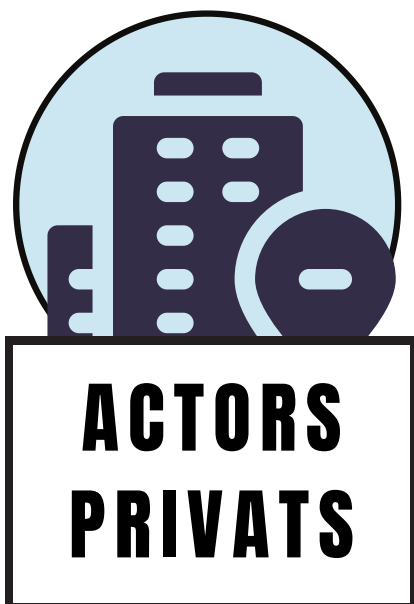
Als organismes reguladors se'ls han de proporcionar no només les condicions jurídiques i els recursos necessaris per supervisar i fer complir degudament les obligacions contractuals, sinó també els necessaris perquè puguin treballar en un bon entorn institucional i dins un marc jurídic sòlid, de conformitat amb la legislació sobre drets humans.

4 FASE DE RENEGOCIACIÓ O FINALITZACIÓ

Tot i que no és desitjable, poden sorgir situacions en què calgui renegociar els contractes si des del principi no s'han previst aspectes rellevants de la prestació de serveis i no s'han inclòs en els contractes. No obstant això, les renegociacions no poden comportar mesures regressives, que es consideren vulneracions dels drets humans. Ben al contrari, les renegociacions han de servir per adaptar els contractes als requisits en matèria de drets humans.

D'acord amb aquests elements, el Relator Especial recomana als Estats:

- (a) Indicar explícitament, quan s'aprovin lleis que permetin la privatització, que l'aigua i el sanejament són drets humans, establir que els subministradors privats s'han d'atendre al mateix nivell d'obligacions que els subministradors públics i especificar que la decisió de privatitzar els serveis ha d'anar precedida d'una avaluació dels drets humans;*
- (b) Dur a terme una avaluació dels drets humans que inclogui les alternatives disponibles abans d'optar per la privatització dels serveis i, en fer-ho, triar el tipus de prestació més adequat i adaptat a les condicions locals per tal de promoure que els drets a l'aigua i el sanejament siguin efectius per a tothom;*
- (c) Establir mecanismes i recursos efectius i transparents per a la rendició de comptes i l'aplicació de la llei, per tal de garantir que les presumptes violacions dels drets humans comeses per subministradors privats s'investiguin i es sancionin degudament;*
- (d) Promoure la participació activa, lliure i significativa de la societat civil i les comunitats afectades durant tot el procés de decisió sobre el tipus de proveïdor, vetllant perquè es tinguin degudament en compte les opinions de les comunitats;*
- (e) Identificar els possibles conflictes entre el dret mercantil i de les inversions i la legislació en matèria de drets humans, i abordar-los de manera que l'Estat compleixi les seves obligacions bàsiques mínimes i l'obligació d'utilitzar el màxim dels seus recursos disponibles en virtut del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals;*
- (f) Definir les obligacions contractuals d'acord amb el contingut normatiu dels drets humans a l'aigua i al sanejament, prioritzant les persones desateses i poc ateses, establint funcions i responsabilitats clares i definint objectius relacionats amb la qualitat, l'accessibilitat, l'acceptabilitat, l'asequibilitat, la seguretat i la prohibició de mesures regressives, com la desconexió dels usuaris que no puguin pagar les seves factures;*
- (g) Incloure, a les clàusules contractuals, condicions i procediments que permetin als Estats emprendre un procés de desprivatització sòlid, transparent i rendible quan el proveïdor infringeixi el contracte, especialment en casos de vulneració dels drets humans o d'incompliment de les clàusules contractuals sobre la base dels drets humans a l'aigua i al sanejament;*
- (h) Crear entitats autònomes que supervisin i facin complir les obligacions contractuals i dotar-les dels recursos humans i financers suficients per complir el seu mandat i propiciar una participació significativa amb la societat civil com a part integral de la seva tasca;*
- (i) Aplicar la legislació que exigeix que les empreses que presten serveis a l'estranger compleixin les normes de drets humans;*
- (j) Abstenir-se d'establir, com a condició per a la cooperació bilateral, que els països receptors participin en la privatització dels serveis d'aigua i sanejament.*

Tot i que els agents privats no estan directament subjectes a la legislació internacional sobre drets humans, les lleis, els contractes i les normatives nacionals defineixen un conjunt d'obligacions vinculants per a les empreses i poden incorporar obligacions internacionals relatives als drets humans.

Sobre la base d'un marc jurídic i institucional que incorpori els drets humans a l'aigua i el sanejament, les clàusules contractuals haurien d'imposar obligacions en matèria de drets humans a les empreses a través del marc legal nacional.

Els actors privats haurien d'evitar ser còmplices de situacions que puguin afectar negativament el gaudi dels drets humans a l'aigua potable i al sanejament.

Per tant, el Relator Especial recomana als actors privats que ofereixen serveis d'aigua i sanejament:

- (a) Incorporar obligacions sobre drets humans, independentment de la legislació nacional les recull o no, que compleixin les normes del dret internacional sobre drets humans;*
- (b) Identificar i abordar de manera proactiva les qüestions en matèria de drets humans, i evitar la complicitat amb situacions que puguin afectar negativament el gaudi d'aquests drets;*
- (c) Comunicar al públic les formes en què l'empresa garanteix que els seus interessos comercials siguin compatibles amb l'exercici efectiu dels drets humans a l'aigua i al sanejament;*
- (d) Abstenir-se d'actuar sense tenir en compte el contingut normatiu dels drets humans a l'aigua i al sanejament, com ara tallar el subministrament als usuaris que no poden pagar les factures o prestar serveis i invertir en infraestructures de forma selectiva per a sectors de la societat amb més capacitat per pagar les tarifes;*
- (e) Divulgar informació financera i operativa al públic de manera accessible, per tal que els organismes públics i la societat civil puguin supervisar exhaustivament el funcionament del servei.*

Diverses organitzacions internacionals han tingut un paper essencial en la promoció de la privatització dels serveis d'aigua i sanejament com a part de les seves polítiques de desenvolupament o com a condicions per a subvencions, préstecs i assistència tècnica als països en vies desenvolupament.

Al Relator Especial li preocupa que es segueixin produint aquesta mena de pressions i també opina que s'haurien de prohibir definitivament els incentius perquè els Estats privatitzin serveis. Les institucions financeres internacionals tenen obligacions específiques en matèria de drets humans que s'han d'aplicar en les situacions en què les seves operacions impliquin la prestació privada de serveis d'aigua i sanejament.

El Relator Especial recomana a les institucions financeres internacionals:

- (a) Participar activament en la incorporació del marc dels drets humans a l'aigua i el sanejament, i fomentar-ne la difusió entre els Estats associats quan decideixin el tipus de proveïdor;*
- (b) Prohibir les condicions que exigeixen als Estats privatitzar els serveis d'aigua i sanejament a l'hora de donar subvencions, préstecs i assistència tècnica;*
- (c) Partir del marc de drets humans a l'hora de decidir si donar suport a operacions públiques o privades a països concrets i a l'hora de decidir promoure reformes institucionals i organitzatives.*